

Thecla Bodewes, nieuw
boegbeeld Water & Maritiem:

‘INNOVATIE IS KENNIS, KUNDE EN KASSA’

Scheepswerfdirecteur Thecla Bodewes neemt haar pragmatisme en no-nonsenshouding mee naar de Haagse wereld van overleg en wikken en wegen. In april werd Bodewes benoemd tot boegbeeld van Topsector Water & Maritiem. ‘Water is de basis van alles.’

TEKST DORINE VAN KESTEREN
FOTOGRAFIE MARCEL MOLLE

'Ik ben een ondernemer en denk niet in problemen, maar in kansen'

Ze omschrijft zichzelf als 'aanpakker in hart en nieren'. "Ik ben een ondernemer en denk niet in problemen, maar in kansen. 'We gaan het gewoon doen' – dat idee." Bodewes leidt haar bedrijf sinds 1998, toen haar vader plotseling overleed en Gebroeders G&H Bodewes nog een relatief kleine werf was voor de bouw en reparatie van binnenvaartschepen. Inmiddels heeft Thecla Bodewes Shipyards 120 man personeel en vier werven in Stroobos, Meppel, Harlingen en Kampen. Het internationaal opererende familiebedrijf legt zich toe op de nieuwbouw van onder meer duwbotten, zeegaande schepen en bagger- en passagiersschepen.

Het behoeft geen betoog dat Bodewes affiniteit heeft met de sector. "Water zit niet alleen in mijn eigen DNA, maar ook in dat van ons land. De watersector is oer-Hollands, met een grote historische waarde. Alle drie de deelsectoren genieten veel aanzien in het buitenland. Dan gaat het niet alleen om kennis, maar ook om producten, zoals schepen of watertechnologiesystemen. Water is onmisbaar voor bijna alle andere sectoren: land- en tuinbouw, voeding, energie, chemie, gezondheidszorg... Intersectorale samenwerking is dus heel belangrijk, zeker als we een antwoord willen formuleren op de grote maatschappelijke opgaven: een klimaatbestendig en leefbaar Nederland, duurzame mobiliteit en voldoende schoon water voor iedereen."

De deelsector maritiem heeft voor u natuurlijk weinig geheimen. Zijn water- en deltatechnologie minder bekend terrein?

"Eigenlijk zijn delta en maritiem met elkaar verweven. Zo kan de bouw van windmolenparken op zee niet zonder schepen. Ook zijn er schepen nodig voor projecten van *building with nature*, waarbij de natuur wordt ingezet om de risico's van klimaatverandering het hoofd te bieden. Denk aan de aanleg van kwelders of het herstel van schorren en slikken. De watertechnologie stond aanvankelijk wat verder van mij af. Hoewel wij op onze schepen ook waterzuiveringsinstallaties bouwen waarin van zout water zoet drinkwater wordt gemaakt."

Nationaal Groeifonds

Bij de topsector wil Bodewes 'oogsten wat haar voorganger Annemieke Nijhof heeft gezaaid.' "Je kunt allerlei plannen maken, maar voor de uitvoering daarvan is geld nodig. Het is dus een mooie prestatie van de topsector dat het nieuwe consortium Netherlands Enabling Watertechnology een bijdrage van 8 miljoen euro van het Rijk heeft ontvangen. Het grootste deel van het bedrag is bestemd voor de financiële ondersteuning van kennisstarters die innovaties op >

watertechnologieterrein op de markt willen brengen. Dat zijn startups die bijvoorbeeld werken aan technologieën om water te zuiveren of grondstoffen uit water te halen. Hierbij doen ook enkele private investeerders een duit in het zakje.”

Net als Nijhof roept Bode-wes de watersector op om voorstellen in te dienen bij het Nationaal Groeifonds, de nieuwste loot aan de financieringsstam. In de eerste ronde heeft de beoordelingscommissie al 338 miljoen toegekend aan een plan voor de ontwikkeling van toepassingen voor groene waterstof. “Het voorstel over de bevaarbaarheid van rivieren heeft het niet heeft gehaald. Frequentere lage waterstanden en grootschalige bodemerosie leiden tot minder innamemogelijkheden voor drinkwatervoorziening en een slechtere bevaarbaarheid. Het plan hield in dat er langsdammen worden aangelegd in de Waal, de rivierbodem eenmalig wordt opgehoogd met sediment en de capaciteit van twee sluizen wordt uitgebreid. Jammer, maar er komen nog meer inschrijfrondes.”

U zet in op ondernemerschap en commercieel denken in de watersector. Gebeurt dat nog te weinig?

“Nederland heeft de wereld op watergebied veel te bieden, maar dat potentieel wordt nog onvoldoende

benut. Het vermarkten in binnen- en buitenland van onze waterkennis en -kunde is een beslissende stap om de BV Nederland verder te helpen. Een van mijn ambities is om de exportpositie van de watertechnologiesector te verbeteren. Het is belangrijk om daarin ook het midden- en kleinbedrijf mee te nemen. Nederland heeft circa 1.200 mkb'ers in de watertechnologie – daar kunnen we het verschil maken! Annemieke Nijhof heeft dan ook samen met een aantal bedrijven en ministeries een programma gestart om hun export te vertienvoudigen, onder meer door matches te maken tussen deze mkb-bedrijven en innovatieve financieringsmogelijkheden.”

Wat moet het nieuwe kabinet in zijn regeerakkoord zetten over water en klimaat?

“Ik hoop dat het besef doordringt dat water de basis van alles is. Voor burgers én bedrijven. Water is een bedreiging – er is te veel, te weinig, het is soms te vies – maar het maakt ook veel mogelijk. En het verbindt, letterlijk, door het transport over zeeën en rivieren. Ik hoop ook dat het pleidooi van de waterschappen en drinkwaterbedrijven voor een nationale watertransitie wordt overgenomen. Het is écht tijd dat we zuiniger omgaan met water, water langer vasthouden, het watersysteem klimaat-

bestendig maken en het landgebruik en de teelten daarop aanpassen. Daarnaast zeg ik: neem de klimaatverandering serieus, wees proactief, want voorkomen is goedkoper dan genezen en klimaatadaptatie en -mitigatie zijn twee kanten van dezelfde medaille. We moeten ons aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering én de uitstoot van broeikasgassen beperken. Dit geldt wereldwijd, maar zeker voor ons land. De zeespiegel stijgt sneller dan verwacht en de kwetsbaarheid van Nederland wordt nog niet overal voldoende ingezien. Niet voor niets waarschuwde de deltagcommissaris onlangs dat er op termijn een kans is dat internationale kredietbeoordelaars de Nederlandse kredietstatus verlagen, omdat ons land te weinig investeert in waterveiligheid en infrastructuur. Ten slotte is het verstandig als het nieuwe kabinet de nationale maatschappelijke opgaven koppelt aan de Europese agenda. Onze ‘missies’ stoppen immers niet bij de landsgrenzen. Bovendien is dit een kans voor de Nederlandse waterwereld om ook elders in Europa een rol te spelen.”

Is innovatie de sleutel om uit de klimaatcrisis te komen?

“Innovaties in de watersector kunnen daarvoor een sleutel zijn, zeker. Schone schepen, nieuwe technolo-

‘Als Nederland het grootste waterstofland van de wereld wil worden, moeten we hier ook kunnen produceren en opslaan’

gieën voor waterzuivering, het terugwinnen van energie en grondstoffen uit afvalwater, innovatieve dijken, duurzaam materiaalgebruik in stuwten, sluizen en bruggen, *building with nature...* Het is wel goed om te bedenken dat innovatie bestaat uit kennis, kunde én kassa. Zonder verdienmodel is een slim idee niet opschaalbaar en dus niet levensvatbaar. Verder ontstaan innovaties niet alleen op papier, maar vaak ook werkendeweg, tijdens het productieproces. Dat zie ik op mijn eigen werven ook. Als je innovaties wilt blijven volgen en verfijnen, dan moet je de productie dus dichtbij hebben en niet ergens ver weg. Ook de covidcrisis heeft pijnlijk duidelijk gemaakt dat je voor essentiële producten beter niet afhankelijk kunt zijn van het buitenland en dat we serieus werk moeten maken van een sterke maakindustrie.”

Volgens u wordt waterstof uiteindelijk de norm.

“Het zou een gigantische stap voorwaarts zijn als we erin slagen om de kolen in de meest vervuilende industriële bedrijven te vervangen door waterstof. Dan gaat niet alleen de CO₂-uitstoot significant omlaag, maar ontstaat er ook nieuwe waardering voor de industrie in Nederland, die toch een banenmachine is. Waterstof is ook dé manier om het vervoer over de weg en over water >

‘De watersector heeft de komende jaren knappe koppen én gouden handen nodig’

'Ik maak dingen graag concreet, ik ben vrij ongeduldig en niet erg wollig en breedspakig'

Na de hts scheepsbouw werkte **Thecla Bodewes** (1967) bij Bureau Veritas in Parijs, een internationaal register- en classificatiebureau voor de scheepvaart. In 1998 werd ze als zevende generatie directeur-grotaandeelhouder van Scheepswerven Bodewes in Hasselt. Daarna nam ze scheepswerven over in Meppel, Harlingen, Kampen en Stroobos. In 2011 werd Bodewes zakenvrouw van het jaar en in 2019 havenondernemer van het jaar bij Port of Zwolle. Sinds 1 april 2021 is ze boegbeeld van de Topsector Water & Maritiem.

te verduurzamen. In ons bedrijf hebben we al twee schepen gebouwd die varen op waterstof. Dit doen we overigens in een apart bedrijfs onderdeel, waar we kunnen experimenteren zonder dat dit onze commerciële activiteiten verstoort.

Als Nederland het grootste waterstofland van de wereld wil worden, moeten we niet alleen daarvoor de kennis hebben, maar het ook hier kunnen produceren en opslaan. Dat kan door handig gebruik te maken van de waterstof die er sowieso al is, gratis, als afvalproduct in de chemische industrie. Die waterstof is dan niet groen, maar wat kost het om het groen te maken? Of waarom zouden we het overschot van de energie die windmolens opwekken, niet opslaan als waterstof en vervolgens gebruiken om schepen voort te sturen? Zo kun je verspilling tegengaan en tegelijk verduurzamen. Een mooi voorbeeld hiervan op een ander gebied is dat Deltares momenteel test of lokaal slib uit kwelders voor de kust van Delfzijl en havenslib uit de Eems-Dollard geschikt zijn voor dijkenbouw. Zo'n dijk van

klei in plaats van asfalt is driedubbel win: betere waterkwaliteit, goedkopere waterveiligheid én duurzaam."

U was betrokken bij het opstellen van de Human Capital Agenda van de topsector. Verdampen de kennis en kunde in de vergrijzende watersector, zoals sommigen zeggen?

"Het is inderdaad een uitdaging om met voldoende nieuwe waterprofessionals het vertrek op te vangen van de medewerkers die met pensioen gaan. De arbeidsmarkt is krap en de watersector heeft de komende jaren knappe koppen én gouden handen nodig. Daarom werken we hard aan ons imago. Zo maken we met een speciaal talentprogramma en de topsector-studiebeurzen jongeren en studenten bekend met de veelzijdigheid van water en techniek.

Alle tien de topsectoren willen dat innovaties snel renderen in de praktijk, dat bedrijven en onderwijs deze snel kunnen toepassen en dat mensen daarvoor adequaat zijn opgeleid en toegerust. Daarom is het belangrijk om innove-

ren, werken en leren samen te brengen in zogeheten *learning communities*. Zo werken in het Centre of Expertise Water & Energy in Vlissingen studenten, docenten, onderzoekers en marktpartijen samen aan nieuwe ontwikkelingen aan de energietransitie die zijn gerelateerd aan water. In 2023 moeten er minimaal honderd van dat soort *communities* zijn."

Is het in uw eigen bedrijf ook lastig om personeel te vinden?

"Ik denk dat dit in het westen van het land moeilijker is dan bij ons in het noorden. Wij leiden zelf veel mensen op en het verloop is klein, onze medewerkers zijn loyaal. Dat is een kwestie van goed voor je medewerkers zorgen. Geld is niet het belangrijkste in een arbeidsrelatie, de focus ligt op de lange termijn. Is er toekomstperspectief, zijn er doorgroeimogelijkheden en ontwikkelkansen? Mensen willen zich veilig voelen in het bedrijf en plezier hebben in hun werk. Nou, dat laatste zie ik hier dagelijks: onze medewerkers worden er iedere keer weer blij van als ze zo'n schip zien groeien."

Wordt u soms niet moe van de onvermijdelijke traagheid van de besluitvorming in Den Haag?

"Ik maak dingen graag concreet, ik ben vrij ongeduldig en niet erg wollig en breedspakig, dat klopt. Mijn kracht is om een stip op de horizon te zetten, een plan van aanpak te maken en vervolgens met elkaar aan de slag te gaan. Maar eigenlijk vind ik de tegenstelling tussen overheid en bedrijfsleven een beetje ouderwets. De wil om te werken aan economische kansen, de concurrentiepositie van Nederland en de grote maatschappelijke transitie, is er bij de overheid. Het is wel zaak dat we het samen doen, open communiceren en van elkaar leren. Het mooie van de topsectoren is dat die publiek-private samenwerking is geïnternaliseerd. Dat was ook zo bij ISO NL, een publiek-privaat overleg over internationaal ondernemen en internationaal-economische vraagstukken, waarvan ik tot juni vorig jaar voorzitter was. Eerlijk waar, op een gegeven moment wist ik niet meer welke deelnemer nou ambtenaar was of bij een bedrijf werkte." •